

Dokumenttyp Plan	Ansvarig verksamhet Läkemedelskommittén	Version 3	Antal sidor 3
Dokumentägare Camilla Sveder Willén Farmaceut	Fastställare Malgorzata Antoniewicz Ordförande Läkemedelskommittén	Giltig fr.o.m. 2024-05-07	Giltig t.o.m. 2026-05-07

Handlingsplan utifrån målområde Läkemedel i Miljöplan 2021-2025

Gäller för: Hälso- och sjukvård

Inledning

Under 2021 antog Regionfullmäktige Region Värmlands Miljöplan 2021–2025¹. Miljöplanen innehåller tre övergripande mål och sju målområden, varav ett är Läkemedel.

Figur 1. Region Värmlands övergripande mål och målområden för miljöarbetet.

Till varje målområde finns en långsiktig målsättning respektive kortsiktiga mål som ska nås senast 2025. För målområdet Läkemedel finns följande långsiktig målsättning och mål till 2025.

Långsiktig målsättning

Vi arbetar hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande och vår läkemedelsanvändning medför en minimal negativ påverkan på miljö och hälsa.

Mål 2025

- Kunskapen ska öka hos förskrivare och annan vårdpersonal om läkemedels miljöpåverkan och hur de kan bidra till att minska den.
- Antibiotikaförskrivningen ska inte överstiga 250 recept per 1000 invånare och år.²
- *Klimatavtrycket från användningen av medicinska gaser ska vara högst 2,0 kg CO₂-e/invånare.*³

¹ Hösten 2023 tog Regionfullmäktige beslut om att förlänga miljöplanen med ett år, till och med 2025.

² Överensstämmer med det nationella målet framtaget av Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens (Strama).

³ Åtgärder planeras och genomförs inom avstämningsgruppen Miljöplan Medicinska gaser och hanteras därmed inte i denna handlingsplan.

För genomförandet av miljöplanen finns en gemensam handlingsplan med åtgärder. Åtgärderna i denna handlingsplan för det specifika målområdet Läkemedel ingår även i den gemensamma handlingsplanen.

Syfte och mål

Handlingsplanen syftar till att vara ett underlag och stöd för arbetet med miljöplanens målområde Läkemedel. Målet med handlingsplanen är att nå uppsatta mål till 2025 och att bidra till målpuppfyllelse av den långsiktiga målsättningen.

Metod

Genomförandet av åtgärder sker inom ramen för Arbetsgrupp Miljöplan Läkemedel. Utifrån åtgärderna tar arbetsgruppen fram förslag till en årlig aktivitetsplan för beslut i Läkemedelskommittén i Värmland.

Uppföljning

Handlingsplanen följs upp via en årlig redovisning av genomförda aktiviteter i Läkemedelskommittén i Värmlands årsrapport samt i miljöredovisningen utifrån Miljöplan 2021–2025. Handlingsplanen revideras under perioden vid behov.

Bakgrund

Läkemedel spelar en viktig roll för vår hälsa genom att kunna bota och lindra sjukdomar. Samtidigt bidrar användningen av läkemedel till en miljöpåverkan. För att ge önskad effekt vid behandling är läkemedel oftast motståndskraftiga mot nedbrytning och biologiskt aktiva redan vid låga koncentrationer. Läkemedelsrester kan därför påverka hälsa och miljö negativt vid såväl tillverkning som under och efter användning.

Regionen arbetar sedan tidigare aktivt med att minska läkemedelsanvändningens miljöpåverkan. Det pågår till exempel flera processer inom hälso- och sjukvården samt tandvården som bidrar positivt till miljön genom att minska användningen av läkemedel. Det handlar bland annat om åtgärder för att optimera läkemedelsanvändningen så att patienter får rätt läkemedel i rätt dos vid rätt tidpunkt, via exempelvis fördjupade läkemedelsgenomgångar. Strama Värmlands arbete för att minska antibiotikaförskrivningen och öka följsamheten till behandlingsrekommendationer är också ett tydligt exempel. Förutsättningarna för en minskad läkemedelsanvändning ökar även genom att arbeta hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande och i större utsträckning nyttja evidensbaserade icke-farmakologiska metoder och behandlingar.

Åtgärderna i handlingsplanen syftar bland annat till att stödja eller komplettera redan pågående och kommande processer inom hälso- och sjukvården samt tandvården. Utifrån miljöplanens mål har också åtgärder tagits fram för att öka kunskapen om läkemedels miljöpåverkan och hur den kan minskas, samt för att reducera förskrivningen av miljöbelastande läkemedelssubstanser och mängden överblivna läkemedel. Samverkan med andra aktörer för att till exempel ställa gemensamma nationella miljökrav i upphandling av läkemedel är också av stor betydelse. En åtgärd antar dessutom utmaningen att förändra förväntan hos befolkningen om att få utskrivet läkemedel vid vårdbesök.

Åtgärder

Nedan anges prioriterade åtgärder utifrån målområdet Läkemedel i miljöplanen.

Tabell 1. Åtgärder utifrån mål inom målområde Läkemedel i miljöplanen.

Mål	Åtgärd	Beräknas genomföras
<i>Kunskapen ska öka hos förskrivare och annan vårdpersonal om läkemedels miljöpåverkan och hur de kan bidra till att minska den.</i>	Genomföra läkemedelsutbildning för ST-läkare där läkemedel och miljö är en del i utbildningen	Kontinuerligt
	Införa regelbunden utbildning om läkemedel och miljö till förskrivare inkl. barnmorskor och sjuksköterskor	2023
	Anordna kunskaps- och engagemangshöjande insatser internt för minskad miljöpåverkan från läkemedel	2024–2025
<i>Antibiotikaförskrivningen ska inte överstiga 250 recept per 1000 invånare och år.</i>	Bidra med miljö- och klimatperspektiv i en intern utbildning om antibiotika och resistensutveckling	2022
	Samverka med Strama Värmland om eventuella utbildningsinsatser	2025
<i>Övriga åtgärder som kan kopplas till den långsiktiga målsättningen</i>	Samverka med externa aktörer och i nätverk för en minskad miljöpåverkan från läkemedelsanvändning	Kontinuerligt
	Samverka internt för att stödja processer inom hälso- och sjukvården samt tandvården som bidrar positivt till miljön	Kontinuerligt
	Miljöbedöma läkemedel i REK-listan	Årligen
	Förenkla för förskrivare att ge rätt råd till patienter för minskad läkemedelsanvändning	2022–2023
	Genomföra insats för ökad förskrivning av startförpackningar och små förpackningar	2023
	Miljöbedöma läkemedel i REK-listan utifrån framtaget metodförslag och undersöka möjligheten att märka upp dessa i Cosmic	2023
	Genomföra insats för att förändra förväntan hos befolkningen om att få utskrivet läkemedel vid vårdbesök	2024–2025
	Arbeta fram förslag på lämpliga miljömål och indikatorer för området läkemedel och miljö inför kommande planperiod med start 2026	2024
	Ta fram standardbrev för utsättning/förändring av läkemedelsbehandling och göra dem tillgängliga i Cosmic	2025

Dokumentet är utarbetat av: Camilla Sveder Willén Anna Skrinning, Miranda Fredriksson Ulrika Nyhammar Max Wirén